

DBB 223 TÜRK İŞARET DİLİ I

2. HAFTA

Okuma Listesi

- Dikyuva, H., Makarođlu, B. & Arık, E. (2015). Türk İşaret Dili Dilbilgisi Kitabı. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayınları: Ankara.
- Valli, C., Lucas, C., Mulrooney, K. J., & Villanueva, M. (1992, 1. Baskı; 2011, 5. baskı). Linguistics of American Sign Language. Washington, DC: Gallaudet University Press.
- Sutton-Spence, Rachel ve Bencie Woll (1999). Linguistics of British Sign Language. Cambridge: Cambridge University Press.
- Johnston, T. & Schembri, A. (2007). Australian Sign Language (AUSLAN): An introduction to sign language linguistics. Cambridge: Cambridge University Press.
- Meir, I. & Sandler, W. (2007). A language in space: The story of Israeli Sign Language. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Arık, E. (Ed.) (2013). Current directions in Turkish Sign Language research. Newcastle upon Tyne, UK: Cambridge Scholars Publishing.

İşaretin İç Yapısı

- Stoke'nin (1960) çalışması ile ilk defa işaret diline yönelik bilimsel bakış açısını tamamen değiştirmiş ve sadece konuşma dilleri göz önüne alınarak ortaya atılan tüm kuramlar ve modellerde, işaret dili yer bulmaya başlamıştır. İşaret dillerinde işaretler hem **elle** (ele ait: el şekli, yönelim, hareket ve konum) hem de **el dışı** (baş ve vücut hareketleri, yüz ifadeleri ve ağız jestleri) yapılmaktadır.

Seslem Yapısı

Konuşma ve İşaret Dillerinde Seslem Yapısı

Konuşma Dili

X (birim)

Kök

Ezgi

İşaret Dili

Kök

Ezgi

X (birim)

En Küçük Çiftler

- Konuşma dilleri, işitsel-sessel iletişim kanalını kullanırken işaret dilleri, görsel-uzamsal iletişim kanalı ile üretilmektedir.
- Sözcükler, konuşma dillerinde ünlü, ünsüz gibi sesel ve vurgu gibi sesbirimsel yapıların; işaret dilinde ise el şeklinin, konumun, tek veya iki el hareketinin, avuç içi ve parmakların yöneliminin ve el dışı ifadelerin birleşiminden oluşmaktadır (Bkz. Sutton-Spence & Woll, 1999).
- İşaret dillerindeki birim sayısının konuşma dillerindeki birim sayısından çokluğu nedeniyle, en küçük çiftlerin tanımlanışı, konuşma dillerinden kimi farklılıklar içerebilmektedir.

En Küçük Çiftler

- Stoke, Casterline ve Croneber (1965) tarafından işaret dillerinin sesbilimsel değişkelerinin el şekli, hareket ve konumdan oluşan üçlü bir sisteme sahip olduğu ortaya konulmuştur.
- Battison (1978) çalışmasında ise avuç içinin ve parmak ucunun yöneliminin işaret dillerinde ayırıcı özelliğe sahip olduğunu önceki sınıflandırmaya eklenmesi gerektiğini belirtmiştir.
- Liddell & Johnson (1989), yüz ifadeleri, ağız, baş ve vücut hareketleri gibi el dışı işaretlerin işaretin içyapısında önemli bir role sahip olduğunu göstermiştir.

En Küçük Çiftler

İşaret Dillerinde En Küçük Çiftler

El Şekli

Hareket

Konum

Yönelim

El Dışı İşaretler

Türk İşaret Dili

YAŞ

KABA